

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ННЦ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ НААН УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА
ТА АРХІТЕКТУРИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ім. П. ВАСИЛЕНКА**

**«НАЦІОНАЛЬНІ І СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА
КОНТРОЛЮ»**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

21 травня 2020 р.

(присвяченої 60-річчю кафедри обліку і оподаткування

Одеського державного аграрного університету)

Одеса 2020

УДК 657.1(477)

Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (присвяченої 60-річчю кафедри обліку і оподаткування ОДАУ), 21 травня 2020 р. / редкол.: І.О. Крюкова [та ін.]; Одеський державний аграрний університет. Одеса: «ВМВ-Принт», 2020. 262 с.

Редакційна колегія:

- Крюкова І.О.** - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету;
- Маренич Т.Г.** - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П.Василенка;
- Бруханський Р.Ф.** - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу Тернопільського національного економічного університету;
- Баланюк І.Ф.** - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»;
- Ткаченко С.А.** доктор економічних наук, доцент, ректор Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»
- Зайцев Ю.О.** - доктор економічних наук, професор, начальник Східного управління Головного управління Державної податкової служби в Харківській області
- Найда А.В.** - кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету

Рекомендовано до видання вченою радою Одеського державного аграрного університету (протокол №11 від 25 червня 2020 р.).

У збірнику представлено результати наукових досліджень, які оприлюднено на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю» і орієнтовані на пошук напрямів удосконалення науково-теоретичних, методичних і практичних засад бухгалтерського обліку, оподаткування, аудиту і контролю для підвищення результативності функціонування суб'єктів господарювання національної економіки.

УДК 657.1(477)
© ОДАУ, 2020

*Цимбалістий О.Я.,
аспірант кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

*Фециук М.М.,
аспірант кафедри обліку та економіко-правового
забезпечення агропромислового бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАННЯ КРИПТОАКТИВІВ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

До цього часу маловідомим залишається факт виникнення криптовалюти як побічного продукту іншого винаходу (С. Накамото – винахідник Bitcoin – першої і найважливішої криптовалюти не мав жодного наміру винаходити саме валюту). Базовою задачею вказаного винаходу була нова децентралізована електронна касова система з використанням однорангової мережі без посередників для запобігання подвійного використання коштів і, найголовніше – мінімізації або й повного уникнення централізованого контролю платежів державою.

А от дефініція «криптоактив» з'явилася услід за криптографічною валютою. При цьому, якщо криптовалюта уже давно заволоділа багатомільйонною аудиторією користувачів і її використання активно набирає популярності, то криптографічний актив знаходиться лише на стадії зародження, ідентифікації та концептуалізації. Найвідомішими і найпопулярнішими зараз криптоактивами є Bitcoin, Xaurum і Gold, вони позиціонуються наступним рівнем так званої «цифрової еволюції» після криптовалют.

Відповідно до Концептуальної основи фінансової звітності МСФЗ у редакції 2018 р.: «Актив – це нинішній (present) економічний ресурс, який контролюється суб'єктом господарювання у результаті минулих подій». «Економічний ресурс – це право, яке має потенціал для отримання економічної вигоди». «Зобов'язання – це нинішня (present) заборгованість з передачі економічних ресурсів суб'єкта господарювання, що виникла в результаті минулих подій» [1, с. 53].

Незважаючи на те, що криптоактиви працюють у вимірі, який не є фізичним і може існувати лише в цифровому форматі, вони внаслідок процесів первинного розміщення віртуальних активів стають фінансовим інструментом (інвестицій, краудфандингу і т.і.), якого вкрай потребує сучасне суспільство, завдяки чому відкриваються нові можливості для бізнесу, зростає ділова активність [2, с. 384].

Бухгалтерський облік, позиціонуючи себе мовою бізнесу, повинен освоїти новітні цифрові трансформації, застосовувати новітні категорії та об'єкти для належного відображення цифрової віртуальності у економічній реальності як у координатах бухгалтерського обліку, так і фінансової звітності. Однак, офіційне

використання криптографічних об'єктів в економіці залишається юридично неврегульованим, а криптоіндустрія вкрай потребує інституалізації.

За результатами ідентифікації криптоактивів у системі бухгалтерського обліку та звітності, Бруханський Р. Ф. і Спільник І. В. [3, с. 145-156] пропонують авторський варіант типологізації криптоактивів (рис. 1).

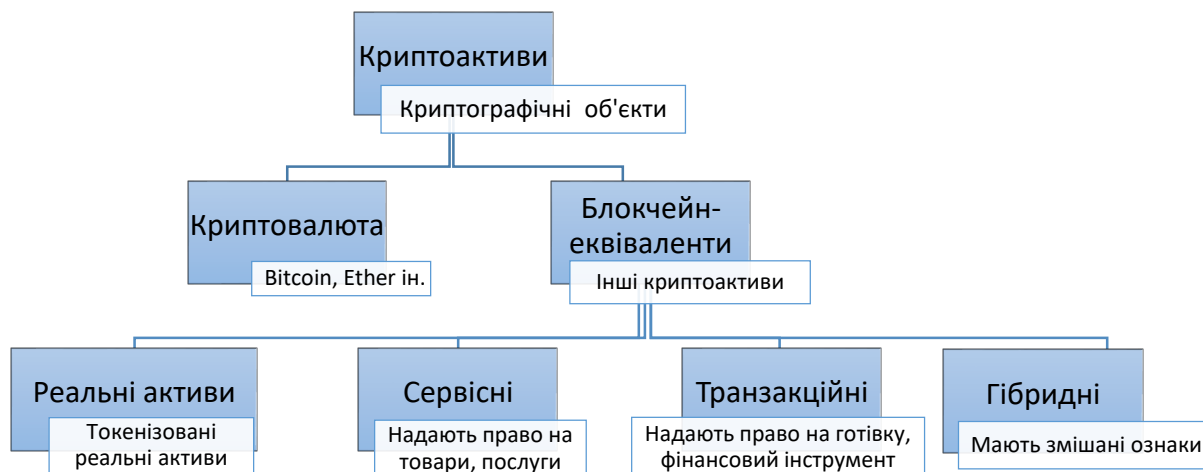

Рис. 1. Типологія криптоактивів [3, с. 149]

З огляду на різноманітність криптографічних об'єктів, вони можуть бути класифікованими за різними ознаками (мета, функції, моделі оцінки), однак, найсуттєвішими з них є: призначення криптографічного активу і те, яким чином формується притаманна йому цінність (вартість).

З позицій бухгалтерської науки криптоактиви – потенційний об'єкт обліку. У діяльності суб'єктів господарювання можуть мати місце події, внаслідок яких вони стануть власниками або розпорядниками криптографічних об'єктів. Ці активи, гіпотетично, можуть бути: придбані; одержані внаслідок інвестування; надані сторонніми інвесторами; одержані як засіб платежу за продукцію, товари, послуги; набуті внаслідок інвестицій на ринку криптовалют; емітовані або одержані самостійно внаслідок криптовалютного майнінгу, Очікувано також, що підприємство може здійснювати витрачання криптовалютних активів, до прикладу, на погашення заборгованості за придбану продукцію, товари, послуги; здійснювати розрахунки у криптовалюті з робітниками і службовцями, з учасниками; інвестувати криптовалюту та збувати її на відповідному ринку. Перераховані вище дії з токенами з позицій обліку є фактами господарського життя, що змінюють склад і розмір активів і зобов'язань організації, а тому повинні бути належним чином відображені в обліковій системі [3, с. 147].

За переконанням Палюха М.С. і Спільник І. В. чинна система обліку неготова до адекватного відображення фактів, які невдовзі стануть звичайною практикою, не говорячи вже про повний перехід обліку на прийдешні блокчейн технології, а регулюючі органи все ще визначаються з прийнятними обліковими підходами [4, с. 92].

Практика застосування МСБО та МСФЗ не передбачає ідентифікацію криптографічних активів, не сприяє відображенню «крипто» відповідно до їх економічної сутності та забезпеченню якісних характеристик інформації для користувачів фінансової звітності.

Криптографічний актив може бути описаний як: 1) «токен» (жетон, маркер); 2) «коїн» (монета). Токен є цифровим ключем для проходження ідентифікації у певному проєкті або кодом доступу до банківського рахунку, коїн здебільшого застосовується до визнання криптографічного активу, який має виражене призначення засобу обміну. При цьому частина криптографічних активів здатна демонструвати різні характеристики активів, що належать до різних груп або класів рахунків бухгалтерського обліку (приміром, категорія «криптовалюта» асоціюється з тим, що цей актив доречно трактувати як валюту, але це не означає, що криптовалюта є грошовими коштами або їх еквівалентом для цілей обліку. У цілому криптоактивами доцільно визнавати спектр криповалют і блокчейн-еквівалентів, які у свою чергу підлягають аналітичній диференціації.

За умов же відсутності законодавства, нормативів, облікових стандартів і директив обліковій службі підприємства з метою ідентифікації та визнання криптоактивів доцільно приймати рішення, керуючись професійним судженням. Кожен криптоактив повинен розглядатися окремо відповідно до його специфіки.

Література:

1. Basis for Conclusions on the Conceptual Framework for Financial Reporting. IFRS® Conceptual Framework. March, 2018. URL: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>.

2. Brukhanskyi, R., Spilnyk I. (2019) Cryptographic Objects in the Accounting System, Proceedings of 9th International Conference IEEE Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2019, pp. 384-387. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACITT.2019.8780073>.

3. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В. Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності. Проблеми економіки. Економічна статистика. Бухгалтерський облік та аудит. № 2 (40), 2019. С.145-156. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-2-145-156>

4. Спільник І.В., Палюх М.С. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 83-96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>.